

DNR: I2021/01346

Svar på remiss: Förordning om ändring i förordningen (2011:1088) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

dnr I2021/01346

Skickad till: i.remissvar@regeringskansliet.se; i.e.remissvar@regeringskansliet.se 2021-05-24

Från: Greenpeace

Tack för möjligheten till att svara på remissen.

Greenpeace Sverige, hädanefter Greenpeace, vill i stort hänvisa till tidigare remissvar till Energimyndigheten (Föreskrifter om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen, dnr 2020-0024909). Greenpeace anser inte att biodrivmedel och biobränsle kan anses som hållbara, med ett fåtal undantag. Greenpeace anser att förbränning av biomassa inte ska skattebefrias. Skattebefrielse för förbränning av biomassa är inte förenligt med Sveriges klimat- och miljömål, omställningen till en cirkulär ekonomi eller de så kallade "avfalls"-hierarkierna. Dessutom skapar förbränningen luftföroreningar och hälsoproblem.

Energimyndigheten skriver i konsekvensutredningen att "Syftet med hållbarhetskriterierna är att säkerställa att de biobränslen som finns på marknaden faktiskt är hållbara, och att konsumenterna ska känna sig trygga när de kommer i kontakt med dessa produkter." Greenpeace anser att hållbarhetskriterierna (lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen) för biomassa är alldeles för svaga för att kunna följas upp på ett godtagbart sätt och således kan syftet med hållbarhetskriterierna inte anses vara uppnått.

Energimyndigheten skriver också i konsekvensutredningen att: "Även för rapporteringsskyldiga som bara använder bränslen som inte träffas av marktkriterier vore det möjligt att helt frågå krav på stickprov i produktionskedjan och dylikt. Emellertid är det inte alltid möjligt att vid en okulär kontroll av bränslet avgöra om det omfattas av marktkriterier eller inte. Flis kan till exempel komma från hela träd (skogsbiomassa), energiskog på åkermark (agrobiomassa), avverkningsrester (restprodukter från skogsbruk) eller returträ (restprodukter som inte uppkommit i primärproduktionen). Det kan därför vara motiverat att kräva ett mer avancerat kontrollsystem, motsvarande det för råvaror som omfattas av marktkriterierna, för att säkerställa att råvarorna verkligen är vad de utges för att vara."

Greenpeace menar att det är viktigt att spårbarhet i hela kedjan bibehålls, då grot-uttagets hållbarhet inte endast avgörs av total mängd utan även hur hög andel som tas ut och att känsligheten varierar med ståndorten. Det går därför inte att kalla ett bränsle hållbart om inte spårbarheten säkerställs så att effekterna av det på klimat och biologisk mångfald kan utvärderas.

Energimyndigheten skriver vidare att: "För att summera de mängder som får räknas in i måluppfyllelsen – de verifierat hållbara och de som inte omfattas av hållbarhetskraven – skulle alla aktörer som inte omfattas av hållbarhetskraven behöva rapportera in sina mängder. Det framstår som mycket betungande för dessa i huvudsak mindre aktörer, i många fall enskilda företag och privatpersoner. Istället föreslås att de rapporteringsskyldiga även ska rapportera eventuella biobränslemängder som inte är verifierat hållbara och att dessa dras från totalen enligt den officiella statistiken. På så sätt kan de mängder som får räknas med i måluppfyllelsen utläsas. För att kunna allokera mängderna till rätt sektor i Sveriges rapportering enligt förnybart direktivet behöver de rapporteringsskyldiga även ange hur mycket el respektive värme/kyla som producerats i anläggningen som använt bränslena."

Biomassa har många användningsområden, där konsumenten och marknaden ofta ställer höga krav på hållbarhet, att undanta biobränslen från krav skulle försvaga hållbarhetsarbetet och förflytta råvaror av tveksamt ursprung till biobränslen då de enkelt kan spårlost "blandas ut".

Vi befinner oss inte bara i ett klimatnödläge utan ett planetärt nödläge, det kräver en genomarbetad holistisk omställning. Vi har inte tid eller råd att satsa på fler falska lösningar eller övergångsteknologier, vi måste satsa långtgående och genomgripande direkt. Greenpeace anser att regeringen bör arbeta för principen: energieffektivisering först och att den görs mer tydlig och framträdande i både EU:s och svensk lagstiftning och föreskrifter. Vi vill se en tydlig strategi för en utfasning av all förbränningsteknologi samt en omställning till ett effektivt, hållbart, cirkulärt

energisystem. Tekniken finns och det är tydligt en fråga om var man lägger ribban för omställningen och hur långtgående myndigheten är i sina framtidsanalyser.

Tittar man på Sveriges biogena utsläpp har de ökat massivt sedan 1990 vilket gör att övriga territoriella utsläppsminskningar ätits upp. Användningen av bioenergi är kreativ bokföring och innebär oftast inte några reella utsläppsminskningar inom den tidsram som krävs för att vi ska klara våra åtaganden enligt Parisavtalet. Bioenergi bör därför inte få några skattelättnader. Även i de fall där råvaran kommer från mer hållbara källor som t ex avloppsslam är förbränning ofta sämre ur klimatomställningsynpunkt än att använda råvaran i andra tillämpningar.

	År	Sveriges territoriella utsläpp (ton CO2-ekvivalenter)	Biogena (ton CO2)	Totalt (Biogena ton CO2, rapporterade ton CO2-ekvivalenter)	Förändring jmf 1990
De biogena utsläppen ökar!	1990	71 185 000	12 390 000	83 575 000	
De total utsläppen av växthusgaser minskar inte	2000	68 115 000	17 077 000	85 191 000	+1.9%
	2018	51 779 000	32 390 000	84 169 000	+0.7%
	2019	50 920 000	32 577 000	83 497 000	-0.1%

Läs mer här: <https://www.greenpeace.org/sweden/pressmeddelanden/45651/sveriges-vaxthusgasutslapp-kvar-pa-1990-ars-niva/>

Vi anser att regeringen behöver genomföra jämförelser av ekonomisk, klimat- och miljömässig effekt av stöd till biogas och bioenergi som går till uppvärmning med solvärme med säsongslagring. Jämförelsen bör analysera ytanvändning per kWh samt riskerna för den biologiska mångfalden som ett utökad uttag av bioråvara medför. Vi saknar även en analys av konsekvenserna för möjligheten att nå miljömålet frisk luft jämfört med förbränningsfri uppvärmning. Överlag saknas det holistiska perspektiv som är helt centralt för att samhällets många olika mål ska kunna uppnås.

Biobränslena används systematiskt vilseledande i marknadsföring och reklam

Greenpeace anser vidare att tydligare och skärpta regler för hur biobränslen får marknadsföras måste införas och tillsynen förbättras inom såväl framtidens som dagens marknadsföringslagstiftning. Ett tydligt ramverk för hur biobränslen får marknadsföras är centralt för att biobränslen ska kunna anses nå hållbarhetskriterierna och bör vara integrerad del i tillståndsprocessen.

I dagsläget används biobränslen i hög grad i olika typer av "greenwashing" av bränsletillverkare, bränsledistributörer och fordonsindustri för att upprätthålla sin fossila affär och dra ut på den oundvikliga omställningen bort från förbränningsmotorer. Greenpeace har [granskat](#) bl a Preems användning av biobränsle i sin marknadsföring och konstaterat mängder av överträdelser. Granskningen resulterade i att Konsumentverket inledde ett tillsynsärende där Preem anmodades att vara mer försiktiga med sin miljöargumentation kring biobränslen i framtiden. Tillsynsärendet var det andra mot Preems biobränslemarknadsföring och både Preems reklam och Konsumentverkets uppmaning i avslutsbrevet var slående snarlika i båda fallen. Vi konstaterar att Konsumentverkets modell med tillsynsärenden och uppmaningar via brev om "försiktighet" inte gett någon förbättring på varken Preems reklam eller haft en positivt normerande effekt i branschen som helhet - snarare tvärtom.

Trots nämnda tillsynsärenden i plural marknadsför både OKQ8 och Preem i skrivande stund HVO100 som en "fossilfri diesel" trots att fossilgas används i tillverkningsprocessen och bränslet i praktiken maximalt kan uppnå 80-90% reduktion av fossil råvara. Vårt att notera är att koldioxidutsläppen från förbränningen är detsamma som vid fossilt bränsle i förbränningsögonblicket. Dessutom saknas redogörelse för klimateffekter som även den "förnybara" råvaran faktiskt har. I de flesta fall är det otydligt för genomsnittskonsumerten att greppa vilka råvaror som finns i bränslet och vilken påverkan på miljö och klimat som framställningen av dessa har. OKQ8 och Preem väljer i sin marknadsföring att selektivt lyfta fram

endast de delar av råvarublandningen som kan upplevas som mest positiv för genomsnittskonsumenten (t ex lyfts restprodukter från skogen men inte slaktavfallet i Preems biobränslereklam och OKQ8 lyfter gärna raps men inte PFAD i sin).

Vi menar att 1) riktade och effektiva insatser mot missvisande marknadsföring av biobränslenomedelbart måste införas inom ramen för befintlig lagstiftning och 2) att ny begränsande lagstiftning kring marknadsföring av fossila bränslen och biobränslen skyndsamt utreds och införs.

Mer specifikt förordar vi ett så kallat **fossilreklamförbud**, som inkluderar förbud mot reklam för oljebolag, fordon och fordonstjänster som baserade på användning av förbränningsmotorer (undantaget lokaltrafik) och flygresor. I detta förbud menar bör även biobränslen med liknande skadliga egenskaper som fossila bränslen på hälsa och miljö ingå.

Hållbarhet i praktiken kräver integritet hos myndigheter och i politiken

Energimyndigheten skriver i sin konsekvensutredning att “Förslaget utgör ett strikt genomförande av direktivet och det har inte funnits utrymme för olika nationella lösningar vid genomförandet.” Greenpeace anser att detta är ett resultat av Sveriges [intensiva arbete med att gå skogs- och drivmedelsindustrins](#) ärenden i EU och uppmanar vidare regeringen att fortsättningsvis på nationell och på EU-nivå verka för striktare riktlinjer och snabb utfasning av förbränningsteknologi.

Isadora Wronski,
Sverigechef, Greenpeace

Carl Schlyter
Kampanjledare, Greenpeace